
LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS SAUGUMO
DEPARTAMENTAS

2016 M.
VEIKLOS ATASKAITA

2016 METŲ VSD VEIKLOS ATASKAITA

TURINYS

DIREKTORIAUS ŽODIS.....	5
ĮVADAS	7
VSD VEIKLOS APIBENDRINIMAS	8
PRIEŠIŠKOS UŽSIENIO VALSTYBIŲ ŽVALGYBOS IR SAUGUMO TARNYBŲ VEIKLOS KONTROLĖ	11
RUSIJOS ĮTAKOS VISUOMENINIAMS PROCESAMS STEBĖSENA.....	13
KOVA PRIEŠ TERORIZMĄ IR EKSTREMIZMĄ	14
EKONOMINIO IR ENERGETINIO SAUGUMO UŽTIKRINIMAS	15

2016 METŲ VSD VEIKLOS ATASKAITA

DIREKTORIAUS ŽODIS

Užtikrinant nacionalinį saugumą – būtiniausia ir pamatinę visavertiško Valstybės ir Tautos gyvavimo sąlygą – Lietuvos žvalgybai tenka ir visada teko svarbus, o kartais ir pagrindinis, vaidmuo. Ypač dabar, kai gyvename laikais, kuomet tampa neįmanoma preciziškai nustatyti karo lauko ribų ar veikėjų ketinimų, kai ginklu – tiek puolimo, tiek gynybos – tampa paprasčiausias kompiuteris, kai kaunamasi ne tik dėl teritorijos, bet ir dėl žmonių sąmonės.

Rusijos vadovų žodis, skelbiamas savo tautai ir pasauliui, vis dažniau prasilenkia su tiesa. Valdžia ir visuomenė Rusijoje blogėjančios ekonomikos ir socialinio gyvenimo sąlygomis telkiama stipraus vado rankose, kuris saugo nuo Rusiją neva užpulti tegalvojančios NATO, nuo esą *amoralios* ES, netgi nuo Rusijos sportininkus neva gniuždančių sporto tarptautinių federacijų ir kitų tariamų tėvynės priešų.

Nesenas Vladimiro Putino pajuokavimas, kad Rusijos sienos nesibaigia niekur, deja, nebuvo tik pokštas. Iš 2016 metais patvirtintos naujos Rusijos užsienio politikos koncepcijos skyriaus apie tarptautinį saugumą dingo seniau egzistavęs punktas, kuriame skelbiama, kad Rusija nuosekliai priešinsis jėgos naudojimui tarptautinių santykių srityje. Nuspręsta nebepūsti miglos apie taikingą Rusijos užsienio politiką. Įrodymai akivaizdūs: Rusijos karinė kampanija Sirijoje, nuolatiniai karinių orlaivių *paklydimai* Baltijos ir kitų valstybių oro erdvėje, kibernetinės atakos, kurių tikslas įtakoti laisvų ir demokratinių rinkimų rezultatus svetur. Visi šie Rusijos veiksmai dažniausiai palydimi mantra *ne mes pradėjome*, ja būtent siekiama pateisinti jėgos panaudojimą tarptautinių santykių srityje – tiek apie agresiją prieš Ukrainą, tiek ginklų žvarginimą prie kaimynų sienų.

Rusijos valdžia siekia ir sieks išnaudoti Lietuvos ir mūsų sąjungininkų silpnąsias vietas – ypač visuomenių vidinį susipriešinimą. Pagal kai kurias naujausias viešosios nuomonės apklausas nemažai Baltijos valstybių tautinių bendruomenių atstovų savosiose, ES valstybėse, jaučiasi svetimi. Į savo pusę visada lengviausia patraukti nusivylusius žmones, kurių nuomonės nepaisoma, kurie jaučiasi svetimi – jie savo valstybėse tampa protesto balsais, ima abejoti pačiomis demokratinėmis vertybėmis, pasirenka paslaugiai siūlomas kitas ir taip keičia Europos ir JAV politinį veidą. Europos Parlamento 2016 m. lapkričio 23 dieną priimtoje rezoliucijoje dėl pasipriešinimo Rusijos žiniasklaidos skleidžiamai propagandai įvardijamas faktas, kad Rusija finansuoja kai kurių Vakarų valstybių visuomenę radikalai skaldančias partijas, o kai kurių jos žiniasklaidos propagandinių priemonių poveikis ir tikslai sulyginami su islamistinės teroristinės organizacijos *Islamo valstybė*. Džiugu, kad Kremliaus tikrųjų tikslų demaskavimas nebėra vien tik *rusofobų* baltų pramanas, tikrieji Kremliaus tikslai ir metodai pradedami suprasti ir Vakarų Europoje. Reikia viltis, kad ne per vėlai.

Nežinia, kaip šiuo metu transatlantinėje erdvėje vykstantys socialiniai ir politiniai procesai pakeis NATO ar ES valstybes, ar išsipildys Rusijos žiniasklaidos eksploatuojama mintis apie Vakarų lyderystės pabaigą. Privalome analizuoti, prognozuoti visus scenarijus, pateikti aktualią informaciją apie mums įtaką darančius procesus, net jeigu tiesa mums patiems yra nepatogi. VSD tai ir daro, nes žvalgyba būtų niekam tikusi, jei problemas įvardytų tik tada, kai jos akivaizdžios. Ypač tokias problemas, kurios turi lemiamos reikšmės taikai ir saugumui Europoje. Žvalgybos efektyvumas matuojamas ne vien pagautais šnipais, nors ir tai, žinoma, yra svarbu. Savalaikės informacijos teikimas valstybės vadovams apie pavojus, perspėjimas apie galimas grėsmes, jų identifikavimas yra bene svarbiausias žvalgybos vaidmuo.

2016 METŲ VSD VEIKLOS ATASKAITA

Informacijos amžiuje itin svarbus tampa visuomenės informuotumas, nes jos sąmoningumas ir atsparumas Rusijos skleidžiamai propagandai gali lemti valstybės likimą. 2016 m. Departamentas ėmėsi žingsnių, kiek tai leidžia daryti Lietuvos Respublikos įstatymai, tapti atviresne visuomenei institucija plačiau informuojant apie grėsmes ir kaip nuo jų apsisaugoti. Buvo įkurta VSD pasitikėjimo linija. Pirmosiomis pasitikėjimo linijos ir informavimo kampanijos dienomis sulaukėme beveik po 100 skambučių per parą. Dalis asmenų pateiktos informacijos buvo iš tiesų naudinga. Dialogas su patriotiškai nusiteikusiais ir pastabiais piliečiais yra itin svarbus – jį ateinančiais metais VSD ketina toliau plėtoti.

Esame dėkingi visiems už pasitikėjimą ir teikiamą informaciją. Be Jūsų palaikymo bet kokios žvalgybos pastangos šalinti grėsmes mūsų Tėvynės saugumui būtų bevaisės.

Su pagarba

Valstybės saugumo departamento direktorius
Darius Jauniškis

IVADAS

Šia Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento (toliau – VSD, Departamentas) 2016 m. veiklos ataskaita siekiama informuoti visuomenę apie Departamento veiklą, kurią VSD vykdė vadovaudamasis Valstybės gynimo tarybos (toliau – VGT) patvirtintais žvalgybos informacijos poreikiais.

Pirmiausia ataskaitoje trumpai supažindinama su VSD veikla – pateikiama informacija apie 2016 m. teismų sankcionuotus veiksmus, bendradarbiavimą su kitomis valstybės institucijomis, tarptautiniais partneriais, VSD veiklos finansavimą ir personalą.

Kituose skyriuose pristatoma, kaip Departamentas:

- kontroliavo priešišką užsienio valstybių žvalgybos ir saugumo tarnybų veiklą;
- vykdė Rusijos įtakos visuomeniniams procesams stebėseną;
- šalino su terorizmu susijusias grėsmes ir koordinavo kovą prieš terorizmą;
- užtikrino ekonominį ir energetinį saugumą.

Ataskaitoje pateikiama tik ta informacija, kurios atskleidimas nepakenks vykdomiems tyrimams ar Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ir interesams.

VSD VEIKLOS APIBENDRINIMAS

2016 m. VSD atliko **2026 apygardos teismų sankcionuotus veiksmus** (2015 m. – 2 290), dažniausiai buvo fiksuojama elektroninių ryšių tinklais perduodama informacija. Iš viso veiksmai buvo vykdyti **1948** juridinių ir fizinių asmenų atžvilgiu. Teismo sankcionuoti veiksmai buvo atliekami **874** Lietuvos Respublikos piliečių atžvilgiu (2015 m. – 1 017), **1040** užsienio valstybių piliečių atžvilgiu (2015 m. – 904) ir **34** juridinių asmenų atžvilgiu (2015 m. – 32).

Departamentas aktyviai bendradarbiavo su Lietuvos Respublikos institucijomis. 2016 m. buvo pateikta **29 519 išvadų ir konsultacijų** dėl grėsmių nacionaliniam saugumui, 3 tūkst. daugiau negu 2015 metais. Daugiausia konsultuota dėl užsieniečių migracijos. Iš 18 430 išvadų 534 buvo neigiamos: **116** asmenų rekomenduota nesuteikti ar nepratęsti leidimo gyventi Lietuvoje, **418** – neišleisti ar neišduoti vizos (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. 2016 m. VSD atlikti asmenų patikrinimai

VSD teikiamų išvadų pagrindas	VSD išvados	Iš jų – neigiamos
Užsieniečių migracija:	18 430	534
<i>Dėl leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje</i>	<i>7 152</i>	<i>116</i>
<i>Dėl atvykimo į Lietuvos Respubliką</i>	<i>11 278</i>	<i>418</i>
Valstybės tarnautojų reputacija ar asmens patikimumas	6612	10
Pilietybės suteikimas	2 686	15
Investicijų patikimumo klausimais	238	4
Apdovanojami asmenys	225	7
Diplomatinio personalo ir asmenų akreditacijos	114	3
Kitais klausimais	1090	-
Iš viso:	29 519	575

Departamentas teikė rekomendacijas dėl iš Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Gruzijos, Kazachstano, Azerbaidžano, Kirgizijos gautų teisinės pagalbos prašymų. 2016 m. pateikta daugiau negu 300 atsakymų įvairioms Lietuvos teisėsaugos institucijoms.

2016 m. VSD siūlymu į Užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nacionalinį sąrašą, buvo įtraukta dvigubai daugiau asmenų negu 2015 m. – daugiausia asmenų įtraukta dėl jų keliamos terorizmo grėsmės.

Departamentas kartu su kitomis valstybės institucijomis aktyviai dalyvavo tarptautinėse ir nacionalinėse pratybose – jomis buvo siekiama pasiruošti kovai su regione kylančiomis grėsmėmis. 2016 m. kovą vykusiose Lietuvos kariuomenės pratybose „Žaibo kirtis 2016“ buvo modeliuojama VSD ir Lietuvos kariuomenės sąveika.

Departamentas išliko aktyvus tarptautinės žvalgybos bendruomenės narys. 2016 m. VSD palaikė aktyvius ryšius su kelių dešimčių valstybių žvalgybos ir saugumo tarnybomis (ŽST), Departamento atstovai dalyvavo dvišaliuose ir daugiašaliuose susitikimuose su užsienio partneriais.

2016 m. VSD atnaujino bendradarbiavimą su Ukrainos civilinėmis ir karinėmis ŽST – Ukrainos saugumo tarnyba (SBU), Ukrainos užsienio žvalgybos tarnyba (SZRU), Generalinio štabo Vyriausiąja žvalgybos valdyba (GUR). 2016 m. VSD direktorius vizitų Kijeve metu susitiko su šių ŽST vadovais. VSD patirtis ir ekspertinės žinios buvo perduotos rengiant SBU reformos koncepciją.

2016 METŲ VSD VEIKLOS ATASKAITA

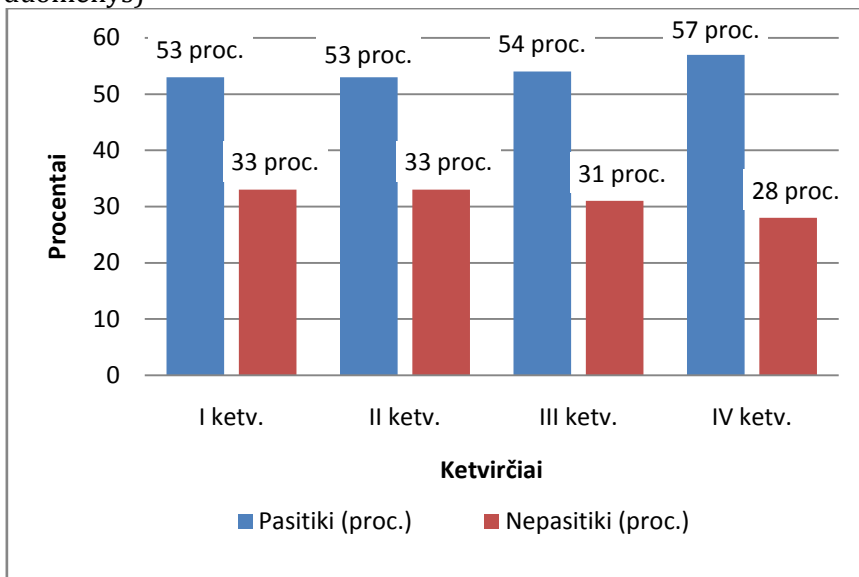
Departamentas ėmė aktyviau veikti strateginės komunikacijos sityje. 2016 m. buvo siekiama informuoti visuomenę apie Departamento veiklą, šaliai kylančius saugumo iššūkius, padėti ugdyti visuomenės narių įgūdžius atpažinti grėsmes, kurias Lietuvai kelia priešiškos užsienio valstybės bei jų ŽST.

Departamentas daug dėmesio skyrė priešiškų užsienio ŽST keliamoms grėsmėms, su jomis siekta supažindinti ne tik plačiąją visuomenę, bet ir šalies verslo bendruomenę.

2016 m. spalio 27 d. pradėjo veikti Departamento **Pasitikėjimo linija**. Nuo šiol gyventojai bet kuriuo paros metu paskambinę numeriu 8 700 70007 gali perduoti informaciją apie galimas grėsmes nacionaliniam saugumui. Nuo linijos įkūrimo iki 2016 m. pabaigos buvo gauta apie 1 400 pranešimų telefonu ir elektroniniu paštu, apie 30 proc. perduotos informacijos buvo reikšminga – ji perduota Departamento padaliniais.

Departamentas pradėjo visuomenės informavimo kampaniją. Žiniasklaidos priemonėse ir socialiniuose tinkluose transliuoti socialinės reklamos klipai, kuriuose buvo pristatomos tikrais faktais paremtos istorijos apie priešiškų užsienio valstybių ŽST bandymus verbuoti Lietuvos Respublikos piliečius.

1 pav. Visuomenės pasitikėjimas VSD 2016 m. (*Baltijos tyrimai* duomenys)

Socialinės reklamos klipai ir VSD Pasitikėjimo linija sulaukė daug dėmesio Lietuvos ir užsienio žiniasklaidoje. JAV ir Europos dienraščiuose ir naujienų portaluose paskelbta apie 200 straipsnių.

2016 m. didėjo Lietuvos gyventojų pasitikėjimas ir mažėjo nepasitikėjimas VSD (žr. 1 pav.). Tai iš dalies lėmė sėkmingai įgyvendinti projektai, kurie parodė Departamento norą būti ne baudžiančiąja ir persekiojančiąja, o grėsmių prevenciją vykdančia

institucija. Departamentas ketina ir toliau strateginės komunikacijos srityje aktyviai bendradarbiauti su įvairiomis institucijomis, nevalstybinėmis organizacijomis.

Didėjo Departamento veiklos finansavimas. 2016 m. VSD veiklai finansuoti ir investicijoms buvo skirta 24 609 tūkst. eurų. Palyginti su 2015 m., biudžetas padidėjo 948 tūkst. eurų, personalo išlaikymui skirta 149 tūkst. eurų daugiau negu 2015 metais.

Palyginti su 2015 m., VSD išlaidos investicijoms padidėjo 38 procentais. Daugiausia investicijoms skirtų lėšų buvo skirta VSD pastatų komplekso, Pilaitės pr. 19, Vilniuje statybai. 2016 m. pabaigoje VSD centrinis pastatas ir infrastruktūra Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos buvo pripažinti tinkamais naudoti, o 2017 metų pradžioje pradėtas VSD darbuotojų perkėlimas.

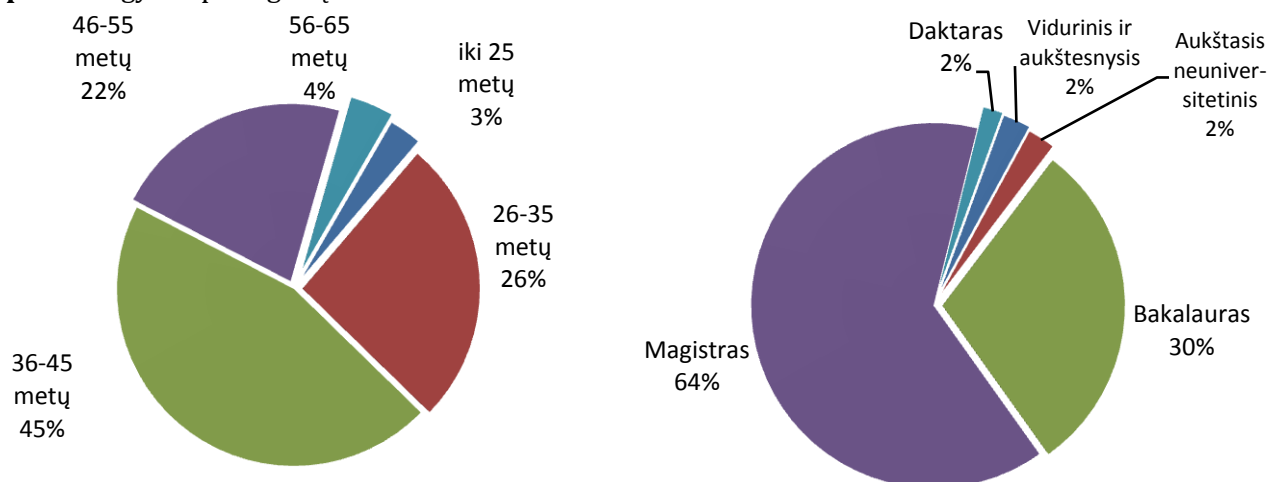
Mokesčių mokėtojai, pasinaudoję galimybe perversti 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio, Departamentui skyrė apie 1 tūkst. eurų paramos.

VSD personalo kaitos tendencijos. Šiuo metu daugiausia Departamente dirba 36-45 metų žvalgybos pareigūnų (žr. 2 pav.), tačiau jau kelerius metus stebima VSD senėjimo tendencija. Palyginti su 2015 m., labiausiai sumažėjo 26-35 m., o padaugėjo 46-55 amžiaus pareigūnų. Pirmą kartą nuo 2013 m. buvo priimta daugiau žvalgybos pareigūnų nei atleista.

Apie 98 proc. pareigūnų yra įgiję aukštąjį universitetinį ar neuniversitetinį išsilavinimą, daugiausia Departamente – magistro kvalifikacinį laipsnį turinčių pareigūnų (64 proc.) (žr. 2 pav.).

2 pav. Žvalgybos pareigūnų amžius ir išsilavinimas.

2016 m. buvo rengiami bendrieji, ekspertiniai ir kvalifikacijos tobulinimo mokymai. Palyginti su 2015 m., mokymų organizuota dvigubai daugiau. Kelis kartus padaugėjo ir užsienio partnerių mokymuose dalyvavusių VSD žvalgybos pareigūnų.

PRIEŠIŠKOS UŽSIENIO VALSTYBIŲ ŽVALGYBOS IR SAUGUMO TARNYBŲ VEIKLOS KONTROLĖ

Viena svarbiausių VSD veiklos kryptių – kontržvalgyba, kuria siekiama identifikuoti ir užkardyti nacionaliniams interesams ir saugumui grėsmę keliančią priešišką žvalgybos ir saugumo tarnybų (ŽST) veiklą.

2016 m. VSD stebėjo užsienio ŽST darbuotojų, dirbančių su diplomatine priedanga užsienio valstybių diplomatinėse atstovybėse, veiklą. Buvo užfiksuotos kelios dešimtys bandymų verbuoti Lietuvos Respublikos piliečius, nustatyti keletas šimtų asmenų, turėjusių kontaktų su užsienio valstybių ŽST darbuotojais ir bendradarbiais.

Nemažėjant politinei įtampai regione aktyviausiai prieš Lietuvos nacionalinius interesus veikė Rusijos ŽST. Vis dėlto 2016 m. šios valstybės ŽST bandymų verbuoti Lietuvos Respublikos piliečių tiek mūsų šalyje, tiek užsienio valstybėse buvo užfiksuota mažiau. Tam įtakos iš dalies turėjo aktyvios Departamento pastangos supažindinti Lietuvos visuomenę ir valstybės tarnautojus bei pareigūnus su priešišku ŽST naudojamais veiklos metodais ir keliama grėsme. 2016 m. VSD toliau tęsė 2015 m. pradėtą aktyvią tarnautojų, pareigūnų bei politikų informavimo kampaniją – kontržvalgybos instruktažai buvo praversti daugiau negu 1000 valstybės tarnautojų, pareigūnų bei politikų.

2016 m. VSD siekė nustatyti juridinius ir fizinius asmenis, kuriais savo tikslais galėtų pasinaudoti priešiškos ŽST. Nustatyta, kad vieno duomenų centro projektą ketinusi įgyvendinti įmonė turi Lietuvos nacionaliniam saugumui riziką keliančių ryšių su Rusijos Federaline saugumo tarnyba. VSD informavo Potencialių dalyvių atitikties nacionalinio saugumo interesams įvertinimo komisiją, kad ši įmonė neatitinka Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatyme numatytų sąlygų. Komisija priėmė sprendimą, kad įmonė neatitinka nacionalinio saugumo interesų.

Vienas pagrindinių žvalgybos tarnybų tikslų yra rinkti informaciją, todėl įslaptintos informacijos apsaugos kontrolė ir su įslaptinta informacija dirbančių ar dirbsiančių asmenų ar juridinių objektų patikimumo tikrinimas yra svarbi sritis priešišku ŽST keliamų grėsmių prevencijos sritis.

2016 m. VSD patikrino **5086 asmenis**, siekiančius gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija.

Nuo 2016 m. spalio 1 d. pasikeitė Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nuostatos – pagal jas VSD nebeteikia galutinės išvados dėl Krašto apsaugos sistemos ir Vidaus reikalų sistemos pareigūnų ir darbuotojų, siekiančių dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija. Todėl ataskaitiniais metais VSD patikrino (žr. 2 lentelę) mažiau asmenų, siekiančių gauti leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija nei 2015 m. (6873). Įmonių dėl įslaptintų sandorių sudarymo ir patalpų dėl tinkamo nacionalinės ar ES, NATO, užsienio valstybių Lietuvai perduotos įslaptintos informacijos laikymo patikrinta panašiai kaip ir 2015 metais.

2 lentelė. Įslaptintos informacijos apsaugos statistinė ataskaita

Priemonės pavadinimas	Iš viso	Iš jų rekomenduota	
		suteikti	nesuteikti
Patikrinta asmenų dėl darbo su įslaptinta informacija	5 086	5 073	13
Patikrinta įmonių dėl įslaptintų sandorių sudarymo	61	59	2
Patikrinta patalpų dėl nacionalinės ar ES, NATO, užsienio valstybių Lietuvai perduotos įslaptintos informacijos laikymo	97	85	12

VSD iniciatyva buvo sukurta darbo grupė prie Paslapčių apsaugos koordinavimo komisijos, kurios tikslas keisti tikrinimo metu gautais duomenimis ir formuoti vienodą leidimo dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija neišdavimo pagrindų praktiką. Tokios praktikos formavimas yra itin svarbus, kadangi vadovaujantis naujomis Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nuostatomis paslapčių subjektams pavesta patiems atlikti asmenų pretenduojančių teisę gauti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma *Riboto naudojimo*, tikrinimą. Tačiau dėl to kyla pavojų, kad skirtinguose paslapčių subjektuose bus skirtingai suvokiama, kada suteikti ar nesuteikti teisę susipažinti ir dirbti su įslaptinta informacija.

2016 METŲ VSD VEIKLOS ATASKAITA

RUSIJOS ĮTAKOS VISUOMENINIAMS PROCESAMS STEBĖSENA

VSD stebėjo ir rinko duomenis apie asmenis skleidžiančius Rusijos propagandos tikslus atitinkančią informaciją. Tapo įprasta, kad Rusijos propagandinę veiklą interneto socialiniuose tinkluose ir straipsnių komentaruose vis aktyviau vykdė vadinamieji *troliai* – jie siekia simuliuoti diskusijas Kremliaus palankiomis temomis, diskusijose užgožti kitų asmenų nuomones, eskaluoti tautinių mažumų problemas ir gilinti visuomenės dezintegraciją.

2016 m. VSD identifikavo kelias dešimtis *trolių*, kurie internetinėje erdvėje skleidžia Rusijos politinio režimo interesus atitinkančią informaciją – daugiausia tai politinė sistema ir savo socialine padėtimi nusivylę asmenys.

Departamentas taip pat informavo asmenis ar institucijas, turėjusias ar galinčias turėti kontaktų su asmenimis, kurių veikla kelia riziką ar grėsmę Lietuvos informaciniam saugumui. Dėl tokių VSD veiksmų Kremliaus propagandistams ar su jais susijusiems asmenims nepavyko įgyvendinti kai kurių savo tikslų Lietuvoje.

VSD taip pat rinko informaciją, apie asmenis, vykstančius ar ketinančius vykti kariauti į konfliktų zonas. Vieno Lietuvos Respublikos piliečio atžvilgiu buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 249-1 str. „Grupių, kurių tikslas – daryti teroristinius nusikaltimus, kūrimas ir veikla“ 3 dalį, įtariama, kad jis tarnavo vadinamosios *Donecko Liaudies Respublikos* ginkluotose pajėgose. Nuo 2001 m. iki 2013 m. šis asmuo (žr. nuotrauką) dirbo kriminalinės policijos pareigūnu Kaune. Jo pažiūros yra priešiškos NATO ir ES, savo pasisakymais jis remia prorusiškus separatistus Rytų Ukrainoje.

Internete esančioje nuotraukoje jis matomas apsirengęs karine maskuojančia uniforma su ginklu rankose. Ant jo aprangos matosi dvi žvaigždutės, tai Rusijos armijoje atitinka vyriausiojo seržanto laipsnį. Užfiksuota, kad nuo 2014 m. liepos iki 2015 m. gegužės šis asmuo buvo karinių veiksmų Rytų Ukrainoje zonoje.

Фотография 29 из 188

Заккрыть

Я видел многое... Но нигде Я не ощущал Себя таким живым, никогда не чувствовал красоту и величие мира так остро и сильно, как на войне...

Добавлена 17 февраля 2016 | Мне нравится 11

Ole Lukache
фотографии на стене
Ole

Плакаты

KOVA PRIEŠ TERORIZMĄ IR EKSTREMIZMĄ

Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymas įpareigoja Departamentą koordinuoti Lietuvos Respublikos institucijų kovą su terorizmu.

Siekiant geriau užtikrinti kovos prieš terorizmą priemonių įgyvendinimą, 2016 m. rugsėjo 28 d. VSD direktoriaus įsakymu buvo įsteigta darbo grupė kovos prieš terorizmą klausimams spręsti. Šios grupės veikloje dalyvauja VSD, Vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamento, Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybos, Vadovybės apsaugos departamento, VSAT, Generalinės prokuratūros, Užsienio reikalų, Teisingumo, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos apsaugos ministerijų bei Lietuvos kariuomenės Jungtinio štabo atstovai. 2016 m. spalio mėn. įvyko pirmasis grupės posėdis, kuriame buvo aptartas VSD parengtas pasiūlymas dėl Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 m. programos uždavinių, susijusių su kova prieš terorizmą, įgyvendinimo veiksmų plano. Šis planas buvo patvirtintas 2016 m. gruodžio mėn. vykusiam grupės posėdyje.

Reaguojant į teroro išpuolius ES valstybėse narėse Departamentas taip pat kvietė institucijų atstovus į kitus pasitarimus terorizmo prevencijos klausimais, kuriuose buvo aptarti veiksmai, kurių būtina imtis, siekiant užkirsti kelią galimai terorizmo grėsmės plėtrai Lietuvoje.

Departamentas vykdė pagal ES programą į Lietuvą perkeliamų pabėgėlių apklausas Graikijoje ir Turkijoje. Vienuolikos apklausų metu buvo apklausti 74 pabėgėliai iš Sirijos ir Irako. Iš jų nustatyti 9 asmenys, kurių kelionės tikslas, VSD vertinimu, nėra saugus prieglobstis ir jų buvimas Lietuvoje keltų grėsmę nacionaliniam saugumui. Migracijos departamentui rekomenduota neperkelti šių asmenų į Lietuvą.

VSD stebėjo apie 70 Lietuvos Respublikos piliečių ir šalyje gyvenančių užsieniečių, kurie dėl savo radikalių islamistinių pažiūrų gali kelti grėsmę nacionaliniam saugumui. Šie asmenys pagal tam tikrus kriterijus yra suskirstyti į rizikos grupes, jų atžvilgiu vykdomi veiksmai atsižvelgiant į tai, kokią grėsmę jie kelia. Rizikingiausiai grupei yra priskiriamas vienas asmuo, kuris remia teroristinę organizaciją ISIS bei pats norėtų dalyvauti „džihade“ Sirijoje. Šiuo metu šis asmuo sulaikytas, jo atžvilgiu vykdomas ikiteisminis tyrimas dėl narkotinių medžiagų laikymo. Antrai pagal rizikingumą – keturi asmenys, iš kurių du yra išvykę iš Lietuvos. Šių asmenų veikla yra atidžiai stebima, siekiant nustatyti galimą jų įsitraukimą į islamistinę ekstremizmą.

2016 m. VSD taip pat nustatė 2 asmenis, kurie dėl savo neprognozuojamo elgesio ir pasisakymų buvo įvertinti kaip riziką keliantys bei linkę į saviradikalizaciją asmenys, galintys tapti vienišiais teroristais („*vienišais vilkais*“). Informacija apie juos buvo perduota Lietuvos kriminalinės policijos biurui, kuris tęsia šių asmenų stebėjimą.

VSD aktyviai keitėsi žvalgybos informacija su kitomis Europos valstybių ŽST kovos prieš terorizmą klausimais. Dalyvavo Europos valstybių ŽST Kovos prieš terorizmą grupės (CTG) veikloje, kuri padėjo užkardyti ne vieną kitose Europos valstybėse planotą teroro išpuolį ir sulaikyti jų rengėjus.

EKONOMINIO IR ENERGETINIO SAUGUMO UŽTIKRINIMAS

Kremlius, įgyvendindamas savo geopolitinius tikslus ir siekdamas stiprinti savo įtaką kaimyninėse valstybėse, itin aktyviai naudoja ekonominius svetus. Rusija ypatingą dėmesį skiria kaimyninių šalių ekonomikų strateginiams sektoriams ir juose veikiančioms įmonėms. Rusijos ekonominei politikai tradiciškai yra būdingas neskaidrumas ir korupcija. Po agresijos prieš Ukrainą Rusija, siekdama apeiti jai įvestas sankcijas, stengiasi nuslėpti tikruosius investuotojus, rusiško kapitalo įmonių valdytojus ir jų tikslus, sudarinėti galimai fiktyvius sandorius. Lietuvoje Rusija ypač siekė išlaikyti įtaką energetikos sektoriuje.

2016 m. VSD nustatinėjo į strateginius Lietuvos ūkio sektorius bei įmones investuojančių asmenų patikimumą, jų turto kilmę bei ryšius. Buvo vertinama, ar jų veikla atitinka nacionalinio saugumo interesus.

Vadovaujantis teisės aktais ar susitarimais su valstybės institucijomis VSD pateikė 1174 išvadas, susijusius su ekonominiu ir energetiniu saugumu, 6 iš jų – neigiamos (žr. 3 lentelę). Departamentas:

- Rekomendavo iš NATO konkursų dalyvių sąrašo pašalinti 2 juridinius asmenis, nes šių įmonių akcininkė palaiko ryšius su Rusijos verslininkais ir aukšto rango pareigūnais, siejamais su Rusijos saugumo ir žvalgybos tarnybomis;
- Pateikė 2 neigiamas išvadas dėl importo ir eksporto licencijas siekiančių gauti juridinių asmenų. Nustatyta, kad pastarieji bendradarbiauja su asmenimis, kuriems taikomos ES ir JAV ekonominės sankcijos dėl Rusijos veiksmų Ukrainoje.
- Pateikė 2 neigiamas išvadas dėl juridinių asmenų, kurie neatitiko Lietuvos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymo 7 straipsnio 10 dalies 3 ir 4 punktuose numatytų sąlygų.

3 lentelė. VSD išvados

	VSD teikiamų išvadų pagrindas (teisės aktas)	VSD išvados	Iš jų – neigiamos išvados
1.	Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymas, Draudimo įstatymas	817	-
2.	Lietuvos Respublikos strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių įstatymas	124	2
3.	Lietuvos Respublikos strateginių prekių kontrolės įstatymas	126	2
4.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 18 d. nutarimas Nr. 1294 „Dėl Juridinių asmenų, norinčių dalyvauti NATO skelbiamuose prekių, paslaugų ar darbų įsigijimo konkursuose, finansinio, techninio, profesinio ir saugumo patikimumo deklaracijų išdavimo taisyklių patvirtinimo“	112	2
Iš viso:		1174	6